

RAZVIJAJMO GOVOR IGRAJUĆI SE U NAŠEM VRTIĆU

Dipl. defektolog-logoped

Danijela Vičević

Dipl. defektolog-logoped

Dragana Marković

Govorno-jezički razvoj iz ugla vaspitača/ica

- * Koja najčešća govorno-jezička odstupanja primjećujete kod djece?
- * Kako na njih reagujete?

Problem situacija

- * Učesnici se podijele u 5 grupa,svaka dobija prikaz djeteta sa nekim od govorno-jezičkih poremećaja (artikulacioni,mucanje ,razvojna disfazija,nerazvijen govor) i oštećenja sluha.
- * Zadatak: odrediti prostor,radni materijal i konkretne aktivnosti za dato dijete

- * Uredan govorno jezički razvoj je tipičan razvoj dječijeg govora i jezika koji dijagnostikuje stručnjak za govor i jezik –logoped
- * Utvrđuje se na osnovu standardizovanih normi i adekvatnog dijagnostičkog materijala

Norme nisu jedino mjerilo djetetovog urednog razvoja,
svako dijete je individua za sebe!

Kašnjenje u razvoju govora i jezika kao individualna karakteristika

- * Kašnjenje nije značajno
- * Zadržan je normalan razvojni red
- * Ne postoje drugi poremećaji
- * U porodici mogu postojati osobe koje su imale sličan govorno-jezički razvoj
- * Dijete ne pripada grupi riziko djece
- * Sluh je normalan

Kašnjenje u razvoju govora i jezika kao govorno-jezički poremećaj

- * Kašnjenje je većeg stepena (18 mjeseci i više)
- * Poremećen je razvojni slijed
- * Postoje i drugi udruženi poremećaji
- * U porodici mogu postojati osobe na govornim poremećajem
- * Dijete ima neku bolest koja usporava govorno-jezički razvoj

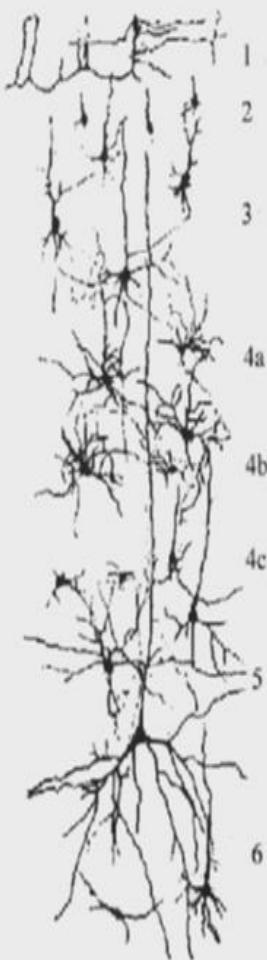
idejno osmisnila:
Danijela
Vičević

ilustrovala:
Sonja
Gledić

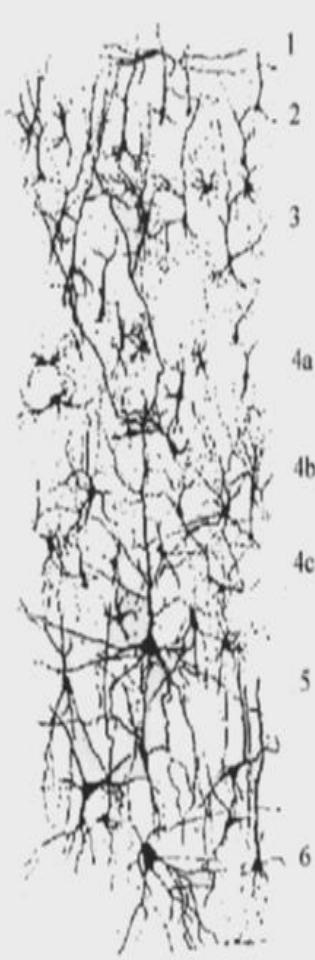
Drvo uspjeha

- * Majčina ljubav-fiziološka potreba koja osigurava razvoj.
Prisan odnos, glavna pokretačka snaga djetetovog razvoja.
Ljubav je neophodna za rast djetetovog nervnog sistema
- * Podsticajna okolina-neuronske veze se uspostavljaju
ukoliko djetetu ponudite više stimulusa.Za rast govora
neophodna ljudsko okruženje.
- * Učenje- osnovno načelo djetetovog razvoja.Učenje u
djetetu podstiče razvojne procese- zona najbližeg razvoja

rođenje

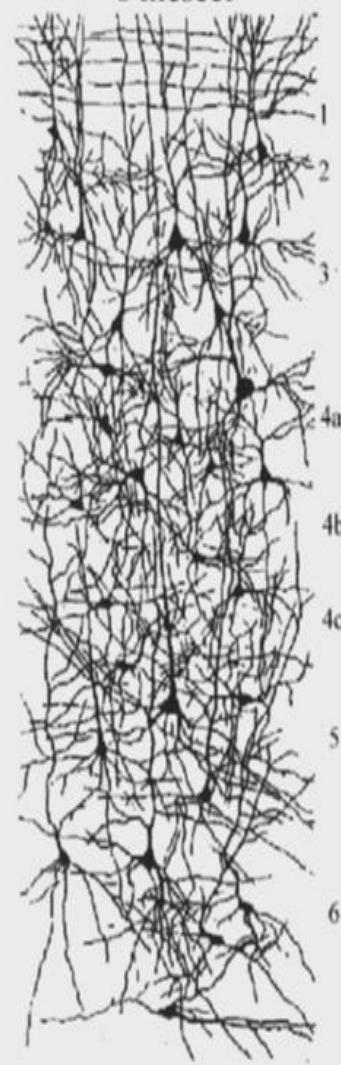
1 mesec

3 meseca

6 meseci

- * Kretanje- Kretanje i vježbe ravnoteže podstiču razvoj mozga. Motorika je usko povezana sa razvojem govora. Aktivno kretanje stimuliše rad mozga i hrani ga kiseonikom. Hodanjem djeca usvajaju predstavu svog tijela.
- * Prirodna svjetlost-svjež zrak-Prirodna svijetlost jača imunitet a svjež zrak aktivno hrani mozak.Boravak u prirodi pruža pregršt senzornih i motornih stimulacija

RAZVOJNE NORME

- * Nastanak razvojnih normi
- * Zašto su važne?
- * Djeca koja imaju udružene poremećaje, imaju neke faze razvoja tipičnog djeteta, koje se razvijaju nešto kasnije a traju upadljivo dugo, toliko da prelaze u patologiju.
- * Malo dijete postaje svjesno svog tijela i okoline, kao normalna faza razvoja posmatra prste, vremenom to prevazilazi i šaku okupira složenijim aktivnostima, dok se djeca sa razvojnim poremećajima zadržavaju na tim aktivnostima i do 3-4 godine, a nerijetko i duže.

RAZVOJNE NORME

0-3 mjeseca

- Dijete je auditivno svjesno, trza se na iznenadnu buku, dok kasnije odgovara na zvuk smijeskom i pomijeranjem glave
- Do kraja prvog mjeseca na jače zvuke mijenja aktivnost
- Sa 1,5 mjeseci reaguje i na slabe zvuke i okreće glavu ka izvoru zvuka
- Po rođenju nasrtpa faza osnovnih bioloških šumova, plače kada je gladno ili ljuto
- Vokalizuje na prijatnost i neprijatnost
- Prestaje da plače kada mu se približite, ljudski glas i podizanje na ruke ga smiruju

- * Sluša govornika
- * Ima kratkotrajan kontakt očima ,a sa 3 mjeseca gleda direktno u govornika ,ali više gleda usta
- * tri mjeseca se beba počinje smješkati
- * krajem ovog perioda počinje faza gukanja

ALARM!!!

- * JEDNOLIČNO, TIHO, MONOTONO GUKANJE SU SIMPTOMI KOJI NOSE RIZIK ZA NEKI POREMEĆAJ U GOVORU
- * ne reaguje na zvukove
- * bezrazložno plače

4-6 mjeseci

- Sa 4 mjeseca zvuk počinje da ima značenje, sluša jasnije, odgovara na promjene u vokalnoj modulaciji
- Sluša vlastiti glas
- Razgleda okolinu i okretanjem glave traži izvor zvuka
- Vokalizuje kako bi zadovoljilo potrebe i želje
- Na govor majke odgovara klicanjem i gukanjem
- Modulira glas po jačini, visini i dužini
- Igra se praveći glasove
- preuzima inicijativu u vokalizaciji i angažuje odrasle u interakciji

PSIHO-MOTORNI RAZVOJ

ovladala je
kontrolom
glave

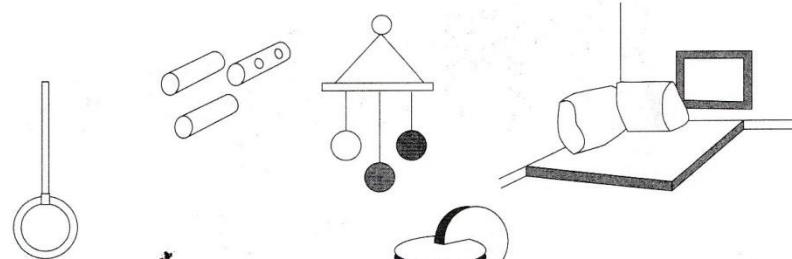
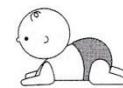
prevrće se
sa leđa na
stomak i
obratno

puzi na
stomaku
povlačeći se
rukama

3

4

5

3

4

5

počinje da posmatra
šake

počinje da hvata
namerno

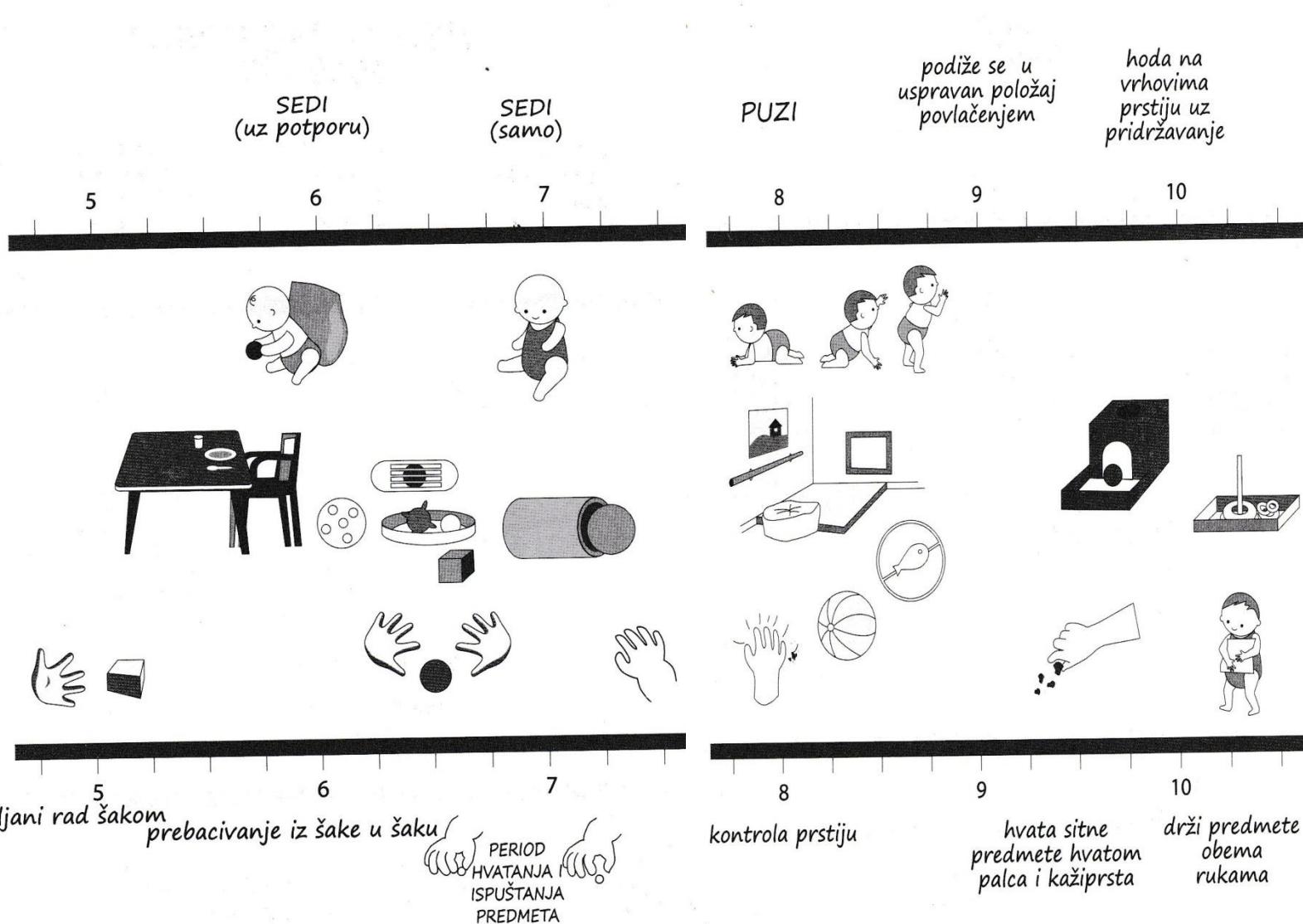
7-9 mjeseci

- Posmatra i dodiruje svoj lik u ogledalu
- sa 9 mjeseci pravilno lokalizuje izvor zvuka
- povezuje riječ i značenje
- počinje da prepozna imena članova porodice čak i kad ne vidi imenovanu osobu
- Počinje da sluša konverzaciju odraslih
- redovno prestaje sa aktivnosti kada se pozove po imenu
- Češće prekida neku aktivnost na NE

- Ponavlja udvojene slogove(reduplikativno brbljanje)
- Odgovara vokalizacijom kad se pozove
- igra igre(taši-taši,gdje zeka piye vodu..)
- Pucka jezikom i cokće
- uzvikuje da bi privuklo pažnju
- upotrebljava gestove za riječi
- Upotrebljava nekoliko konsonanata(P,B,M,D)
- **traži pokazivanjem!!**

ALARM!!!

- **nema osmijeh**
- **ne interesuju ga zvučne igračke**
- **ne imitira glasove odraslih**

9-12 mjeseci

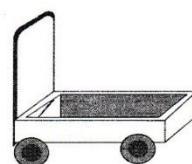
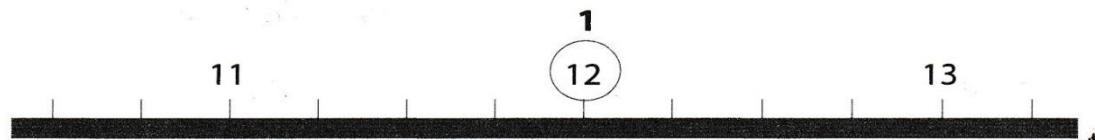
- *Prepoznaće značenje više riječi i počinje da uživa slušajući nove riječi
- *Može da sluša govor bez obzira na druge zvukove tj diskriminiše ga u odnosu na druge senzacije
- *Lokalizuje zvuke iz daljine
- *Na nalog okreće glavu prema poznatoj osobi ili predmetu
- *Izvršava jednostavne naloge(daj,dođi,nemoj)
- *Daje predmete i igračke na zahtjev

- * Upotrebljava duže slogovne obrasce
- * Počinje da upotrebljava različite djelove „žargona“, odraslih kada se igra
- * Na kraju ovog perioda dijete može znati nekoliko riječi(mama,tata,baba,pa-pa)
- * Govorno-jezički razvoj od pojave prve riječi ide uzlaznom putanjom
- * Receptivni govor dosta ispred ekspresivnog
- * Počinje da shvata pitanje i odgovor

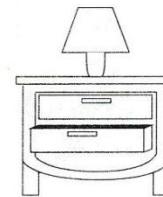
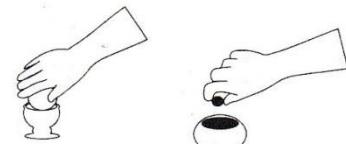
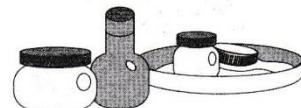
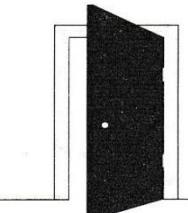
ALARM!!!

- * Ne reaguje na zvuk
- * Bezrazložno plače
- * Ne reaguje na prisutnost /odsutnost druge osobe
- * Ima kruto držanje tijela u zagrljaju
- * Ne razumije gest i ne upotrebljava ga
- * Ne zna na zahtjev pokazati kako maše
- * Fiksira pojedine predmete

HODA
(uobičajeno)

13

11

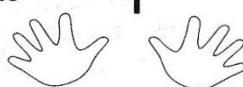
još precizniji rad šake

12

1

13

šake rade zajedno

13- 18 mjeseci

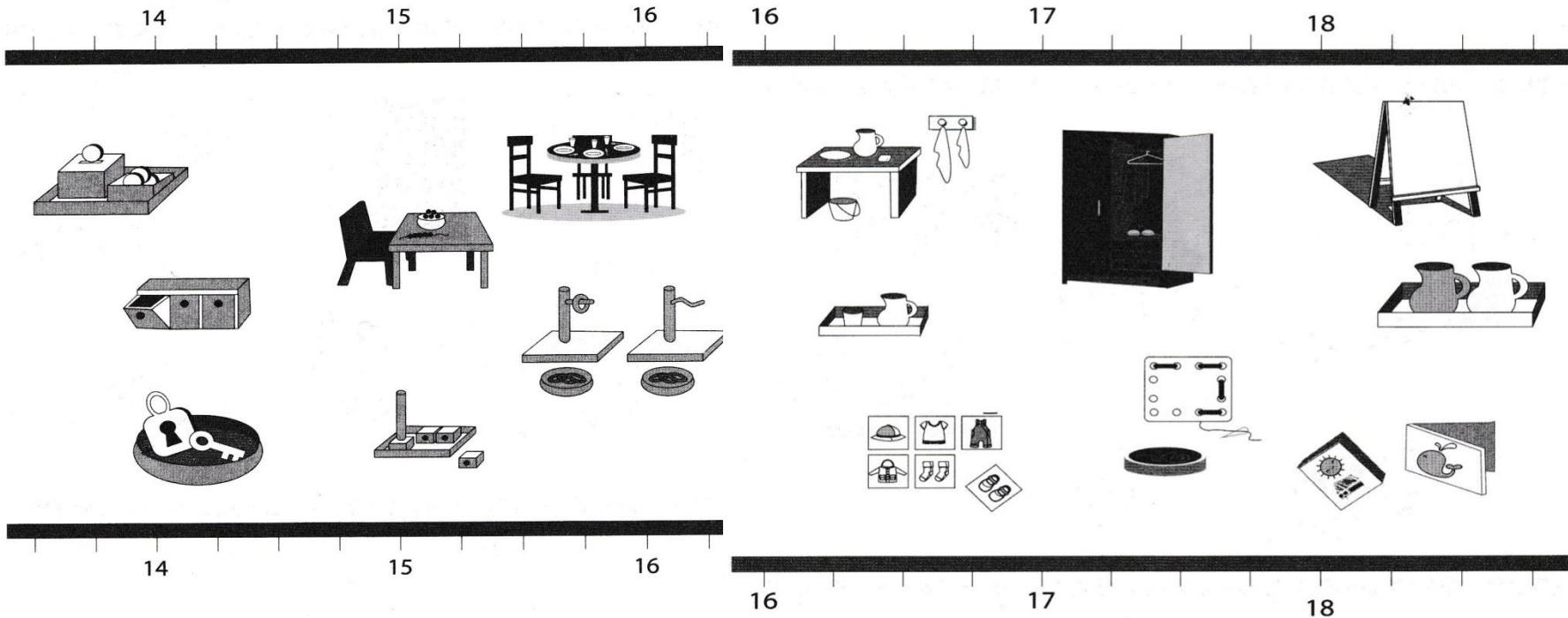
- Do 15og mjeseca dijete prepoznae likove i predmete na slici, razumije po nekoliko novih riječi nedeljno
- Slijedi jednostavne naloge
- Razumije jednostavna pitanja (gdje je..)
- Pokazuje mnogo predmeta
- pokazuje djelove tijela
- Posle 16og mjeseca imitira riječi koje čuje
- pronalazi poznate predmete koji nisu vidljivi
- Zna vise djelova tijela

- * Razumije da poznate osobe i stvari imaju imena
- * Koristi 7 ili više riječi
- * Nastavlja da koristi žargon ali sa više pravih riječi
- * Koristi P,B,T,D,M,N,H i vokale
- * Oko 17og mjeseca počinje da upotrebljava frazu od dvije riječi(npr. Mama lopta)
- * opada upotreba gestova uz porast govora
- * oko 18 mjeseca spaja imenicu i glagol

ALARM !!!

- * ne razumije gest i ne koristi se gestom da pokaže šta želi ili imenovani predmet
- * kad mu se skrene pažnja na neki predmet ne traži ga pogledom
- * ne razumije jednostavne verbalne naloge i ne izvršava ih
- * ne usmjerava pažnju na zvukove
- * nema bar nekoliko riječi sa značenjem
- * ne zna da na zahtijev pokaže kako maše, šalje poljubac..
- * fiksira pogledom pojedine predmete

maksimalan napor: hoda noseći teške predmete
penje se uz stepenice držeći predmete

aktivnosti šake usmerene na rad

19-24 mjeseca

- Lokalizuje zvuk iz druge prostorije
- Auditivna memorija od dva ajtema
- Zna sve više fraza od dva ajtema
- Razlikuje pjesmice
- Prati naloge sa dva uputstva
- Počinje da razumije lične zamjenice JA i TI
- Prepoznaće 8-12 slika
- Traži riječima da jede i piće(oko 21 mjeseca)
- Koristi imenice, glagole i pridjeve

- Odgovara adekvatno na pitanja koja imaju značenje posjedovanja (Čija je to lopta?)
- Izgovara svoje ime na zahtjev
- Obraća pažnju na priče
- Koristi svoje ime kada govori o sebi
- Koristi prisvojnju zamjenicu MOJ
- Postavlja pitanje GDJE
- Rečenica I+G+O
- Svakodnevno obogaćuje rečnik
- Sa 24 mjeseca koristi 250-300 riječi

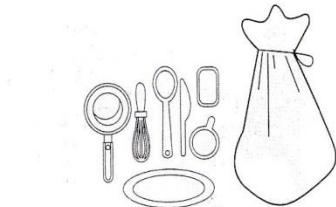
ALARM !!!

- Okupiranost samo jednom aktivnošću koja se ponavlja(ljuljanje,klačenje,skakutanje,treperenje rukama,okretanje u krug)
- Gubi ili ne razvija govor i socijalizaciju
- Ne pokazuje interes za istraživanje okoline
- Dijete kao da „ne čuje“
- Ne prati jednostavne naloge(daj,dodi,donesi..)
- ne pokazuje djelove tijela na verbalni zahtijev
- nema razvijenu „kobajagi“igru
- ne pokušava da imitira riječi koje čuje
- ne razumije i ne izvršava verbalne naloge
- ne spaja dvije riječi u frazu
- ne razumije čemu služe poznati predmeti

19

20

21

19

20

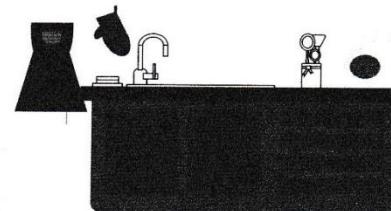
21

22

23

2

24

22

23

24

2

,,POMOZI MI DA TO URADIM

FIZIOLOŠKO MUCANJE

- * Između 2. i 5. godine života, dijete često zastajuje u govoru, ponavlja pojedine glasove, slogove, riječi ui rečenici
- * Nastaje zbog nesklada između brzog toka misli i sporosti funkcije govornih organa (riječi koje razumije dijete bi htjelo da izgovori ali zbog neučvršćenih i neustaljenih motornih predstava dolazi do nepravilne inervacije mišića i zamuckivanja)
- * Najčešće kad je dijete uzbudjeno, radosno ili žalosno
- * SAVJET: ne obraćati pažnju na način govora i ukloniti riziko faktore koji doprinose daljem razvoju mucanja

2. -3. godine

- *počinje da shvata kompleksniji jezik
- *Shvata funkciju tipa „Šta upotrebljavamo za piće?“ počinje da razumije predloge U ,NA ,ISPOD
- *Razumije zamjenice ONA,ONI MI
- *Shvata i odgovara na kompleksni jezik i komande
- *Razumije koncept vremena:DANAS;JUČE;SJUTRA
- *Na uzrastu do 30 mjeseci koristi rečenicu od 2-3 riječi,zamjenice JA,Ti,ponavlja riječi i fraze
- *Poznaje osnovne boje,odgovara na pitanje KO,ŠTO,odgovara na pitanje MOŽEŠ LI
- *Koristi negacije NE ,NEĆU

Od 31 do 36 mjeseca dijete

- razumije rod u rečenici
- razgovara o onom što je nacrtalo
- govori ime i prezime kada se zahtjeva
- koristi pitanja-KO,ŠTO,GDJE,ZAŠTO
- koristi zamjeniceON,ONA,ONI,MI,VI
- koristi množinu
- koristi više negacija: NIJE,NIŠTA,NIKO
- počinje da koristi I / JER
- traži da mu se pričaju omiljene priče
- koristi fraze učтивости:MOLIM,HVALA ,IZVINI

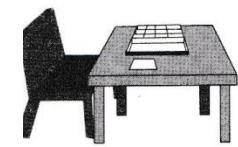
- * Oko treće godine djeca mogu otkriti ukoliko dobro ne izgovaraju neki glas, obično ukazivanjem odraslih osoba
- * Nenametljivo skretanje pažnje odraslih na određeni glas djeluje autokorektivno na dječiji izgovor, autokorekcija se tad odvija bezbolno i brzo i lako
- * Netaktično skretanje pažnje i insistiranje na dobrom izgovoru imaju suprotan efekat
- * Osluškivanjem drugih ljudii oko sebe dijete stvara mrežu asocijativnih kortikalnih puteva između zapamćenih akustičkih slika i adekvatnosti njihove artikulacije
- * Tako se formira akustička predstava foneme

ALARM !!!

- Stalno je u pokretu- izgleda kao da je hiperaktivno
- Motorno nespretno,sapliće se,pada
- Ispoljava nemotivisanu agresivnost ka sebi i drugima
- Odsustvo straha u realnoj situaciji
- Bezrazložni strahovi
- Kasni govorno -jezički razvoj
- ne koristi proste rečenice
- ne interesuju ga slikovnice,ne imenuje predmete u njima
- ne odgovara na jednostavna pitanja
- govor je nerazumljiv i članovima porodice
- Ne interesuju ga druga djeca
- Ne zna se igrati igračkama
- Opsesija određenim radnjama ili predmetima

25

26

27

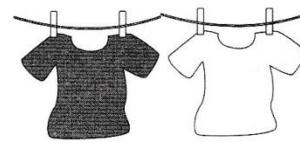

25

26

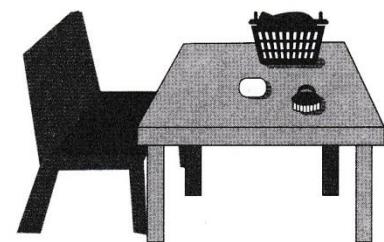
27

28

29

30

25

26

27

28

29

30

SAMA”

3.- 4. godine

- Prepričava kratke priče,dok kasnije može prepričavati i duže
- Slijedu uputstva od tri naloge
- Upotrebljava koncept PRAZNO-PUNO,ISTO RAZLIČITO
- Razumije priloge za mjesto,povezuje duže i komplikovane jezičke strukture(npr. *Što je to sto spava u drvetu,ima dugačak rep i jede orahe?*)
- Slijedi uputstva sa složenim konceptima(*stavi veliki plavi kvadrat u praznu kutiju*)
- Pri kraju ovog perioda shvata DAN,NOĆ,JUTRO,POSLEPODNE
- Razvija komparaciju TEŽINA i BRZINA

- Počinje da koristi pitanja KADA i KOLIKO MNOGO
- Koristi ZATO ŠTO..
- Opisuje namjenu predmeta
- odgovara na pitanje ŠTO AKO..
- identificuje predmet koji tu ne pripada i kaže zašto
- Posle 43 mjeseca upotrebljava NJEGOV,NJEN,NJIHOV
- Govori o slikama i slikovnicama
- Koristi komparacije
- koristi pitanje KOLIKO
- Uživa u igranju uloga
- koristi govor u različite svrhe: dobijanje/davanje informacija,izražavanje potreba ,osjećanja,želja
- Spontani govor je uglavnom gramatički ispravan

ALARM !!!

- * govor je nerazumljiv osobama iz šire socijalne sredine
- * rečnik je oskudan i ne bogati se
- * ne razumije i ne izvršava dva verbalna naloga
- * većinu glasova nepravilno izgivara ili izbacuje iz riječi

4. – 5. godine

- *Prepričava duže priče
- *Samo priča priču po slikama
- *Odgovara na pitanja od čega je nešto napravljeno
- *Artikulacija svih glasova maternjeg jezika usvojena
- *Rečenica gramatična

ALARM !!!

- * koristi samo jednostavne rečenice
- * pravi mnogo gramatičkih grešaka
- * fond riječi je siromašan
- * ne poznaje osnovne boje
- * ne razumije prostorne odnose i ne koristi predloge
- * dosta glasova ne izgovara pravilno, skraćuje riječi, zamjenjuje mesta glasovima i slogovima u riječi
- * Loše voljno usmjeravanje vidne i slušne pažnje

- * Poremećaj artikulacije- ne zahtijeva poseban radni prostor i opremu.Zahtijeva samo dobar govorni uzor.Ne negirati način izgovora djeteta već samo datu riječ pravilno ponoviti
- * Mucanje- ne zahtijeva poseban radni prostor i materijal,ali je neophodna promjena u ophođenju prema djetetu.**Dijete ne smije osvijestiti problem**.Ne ispravljati dijete,ne završavati njegove rečenice,dati mu dovoljno vremena da kaže ono što želi,ne rugati mu se i ne dozvoliti drugima da to raded.Pravilan govorni model u vidu smirenog,tihog i lagano usporenog tempa.Ne insistirati da dijete govori ako to ne želi.Izbjegavati sve stresne situacije.

- * Razvojna disfazija- ne zahtijeva poseban radni prostor,ali zahtjeva dodatne materijale za stimulaciju (kartice sa sličicama,didaktičke igrače,realni video prikazi situacija i pojmove).Govoriti jednostavno,izražajno i sporije.

- * Nerazvijen govor-ne zahtjeva poseban radni prostor,ali zahtjeva dodatne materijale za stimulaciju (kartice sa sličicama,didaktičke igrače,realni video prikazi situacija i pojmove).Govoriti jednostavno,izražajno i sporije.Produžiti izgovor vokala u riječi.U radu koristiti muzičke stimulacije i pjesmice kroz pokret.

- * Dijete oštećenog sluha: rad sa djetetom oštećenog sluha ne zahtjeva poseban prostor , ali zahtjeva posebnu poziciju djeteta i vaspitača. Neophodan je frontalan rad , strategija slušanja (pomoći djetetu da se sjeti što je čulo), vizuelni prikaz pojmoveva (radi stvaranje adekvatne slike pojma u verbalnoj memoriji),

- * parafraziranje(fokusirati se na važne informacije koje želimo djetetu da prenesemo), ponavljanje (tražiti od djeteta da ponovi sto je čulo)
- * -složenije poruke dijeliti na manje cijeline.

Igre i aktivnosti za podsticaj ranog razvoja

- * 1.-2. godine
- * Motorika
 - 1. Samostalno hodanje
 - 2. Prenošenje igračaka na nalog
 - 3. Ređanje kocki jednu na drugu
 - 4. Zatvaranje i otvaranje kutija
 - 5. Crtanje prstima

- * Socijalizacija i govor
 - 1. Igre interakcije (ja tebi-ti meni,loptom,autićima,lutkama..)
 - 2. Vježbe razumijevanja i izvršavanja naloga (daj,uzmi,stavi,baci,donesi)
 - 3. Pričanje priča jednostavnim rečenicama vezane za konkretnu situaciju(pravilan izgovor,bez tepanja)
 - 4. Kratke pjesmice koje uključuju rad prstića

- * Oprema:
- * Kartice sa sličicama
- * Slikovnice
- * Video materijali
- * Didaktičke igračke
- * Zvučne igračke
- * Igračke različitih tekstura

- * 2.-3. godine
- * Motorika
 - 1. Igre loptom:dodavanje i šutiranje lopte
 - 2. Silaženje niz stepenice
 - 3. Ređanje kocki (do 6)
 - 4. Ubacivanje oblika u kalup (krug,kvadrat ,trougao)
 - 5. Kuglice od papira

- * Govor
- 1. Pokazivanje djelova tijela na sebi i na slici
- 2. aktivnosti koje podstiču razumijevanje i upotrebu proste rečenice(I+ G)
- 3. Vizuelni prikaz teme za razgovor
- 4. Pjesmice + pokret tijela
- 5. Pjesmice koje stimulišu ponašanje životinja,pokret i govor
- 6. Igra uljeza (nepoznata riječ među poznatima)
- 7. Spremanje igračaka na svoje mjesto uz njihovo imenovanje

- * Oprema:
- * Kocke različitih tekstura i veličina
- * Lopte različitih tekstura i veličina
- * 3d slikovnice + slikovnice sa životinjama, hranom i predmetima iz svakodnevnog okruženja
- * provlačilice

- * 3.-4. godine
- * Motorika
 - 1. Trčanje uz izbjegavanje prepreka
 - 2. Skakanje na jednoj nozi
 - 3. Provlačenje ispod stolice,stola.kroz obruč
 - 4. Slagalice od 2 elementa
 - 5. Upotreba debljih bojci (zbog pravilnog hvata prilikom crtanja)
 - 6. Traženje predmeta u vreći i prepoznavanje na osnovu dodira
 - 7. Nizanje perli srednjih veličina

- * Govor
- * Uključivanje djece zajedničke igre praćene konverzacijom
- * Pričanje jednostavnih priča i postavljanje pitanja uz očekivanje jednostavnih odgovora od djece
- * Riješavanje problem stiuacija (Što radiš kad si gladan,žedan...)
- * Korišćenje zamjenica u svakodnevnoj komunikaciji uz vizuelni prikaz
- * Podsticati pojam vremena,bliske budućnosti i neposredne prošlosti (Šta si radio jutros/Gdje ćeš ići popodne...)
- * Igre suprotnosti
- * Igre jednine i množine

- * Oprema
- * Kocke za gradnju
- * Materijal za modelovanje (plastelin, kinetički pjesak)
- * Slagalice od 4 elementa
- * Razvijanje i podsticanje simboličke igre(igračke predstavljaju nešto drugo)
- * Rekviziti koji na konkretn način pokazuju suprotnosti (veliko-malo,teško-lako,toplo-hladno..)
- * Igračke koje stimulišu igre uloga(zanimanja,aktivnosti u kući,na plaži...)
- * Slikovnice sa kratkim pričama (Crvenkapa,Tri praseta...)

- * 4.-5. godine
- * Motorika
 - 1. Preciznije dobacivanje
 - 2. Aktivnosti koje podstiču ravnotežu(stajanje na jednoj nozi,skakutanje na jednoj nozi 4-6 puta)
 - 3. Aktivnosti penjanja po merdevinama
 - 4. Kolut napred
 - 5. Vožnja tricikla uz izbjegavanje prepreka
 - 6. Podsticanje vizuo-motorne kontrole kroz igru(palica-loptica)
 - 7. Aktivnosti sa kockama(strukture od 6 kocki)
 - 8. Podsticati crtanje figura,geometrijskih oblika,dovršavanje započetog crteža..
 - 9. Aktivnost nizanja sitnih perli

- * Govor
 - 1. Prepričavanje kratkih priča
 - 2. Podsticanje percepcije vremena (dan-noć)
 - 3. Riješavanje zagonetki (ko je to-živi u šumi i voli med?)
 - 4. Bogaćenje rečnika i igre uloga
- Oprema- kao na prethodnom uzrastu

- * 5.-
- * Motorika
 - 1. Aktivnosti ravnoteže zatvorenih očiju
 - 2. Voženje bicikle
 - 3. Uvođenje osnovnih pokreta iz sporta (košarka,fudbal,atletika)
 - 4. Podsticanje precrtajanj oblika,slova i brojeva
 - 5. Podsticanje pisanja sa lijeva na desno
 - 6. crtanje ljudske figure sa prepoznatljivim elementima uz dočrtavanje elemenata koji nedostaju
 - 7. Puzle 6-12 elemenata

- * Govor
- * Pičanje priče po slikama
- * Dramatizacija jednostavnih priča
- * Početne vježbe analize i sinteze (riječi od tri glasa)
- * Podsticanje orientacije na papiru(lijevo-desno,gore-dolje)
- * Podsticanje grafomotorike(labyrin
- * Bogaćenje riječnika kroz svakodnevne aktivnosti

- * * Na koji način bi sada riješili zadatak iz prve radionice?
- * * Analiza dobijenih odgovora
- * * Didaktički materijal

„IGRA JE ZDRAVIJA OD MLEKA
IGRA JE SVEŽIJA OD VODE
IGRA JE ZA ČOVEKA
NAJLEPŠI DAR SLOBODE!“

Lj. Ršumović

HVALA